

Psychofysiologische begeleiding zinvol bij SOLK. (Somatisch Onvoldoende verklaarde Lichamelijk Klachten)

Psychophysiological Treatment for Patients With Medically Unexplained Symptoms: A Randomized Controlled Trial

Maria Katsamanis, Psy.D., Paul M. Lehrer, Ph.D., Javier I. Escobar, M.D.,
Michael A. Gara, Ph.D., Anupama Kotay, Ph.D., Regina Liu, Ph.D.

Eveline Kempenaar
Algemene Leden Vergadering VDV november 2012

In het nieuws!

Wel ziek, geen ziekte

Een half miljoen Nederlanders heeft lichamelijke klachten waarvoor artsen geen oorzaak kunnen vinden. Soms bezoeken ze tientallen dokters, zonder resultaat. Een aantal gespecialiseerde poliklinieken probeert deze patiënten te helpen. 'Veel klachten worden veroorzaakt doordat de patiënt niet goed naar zijn lichaam luistert.'

Definitie SOLK

“Lichamelijke klachten die langer dan enkele weken duren en waarbij, bij adequaat medisch onderzoek, geen somatische aandoening wordt gevonden die de klacht voldoende verklaart”

Definitie somatisatie

“Somatisatie is een neiging lichamelijke klachten te ervaren en te uiten, deze toe te schrijven aan lichamelijke ziekte en er medische hulp voor te zoeken, terwijl er geen somatische pathologie gevonden wordt die de klachten voldoende verklaart”

Definitie somatoforme stoornis

“Somatisch onverklaarde lichamelijke klachten die voldoen aan de criteria van de DSM-IV”

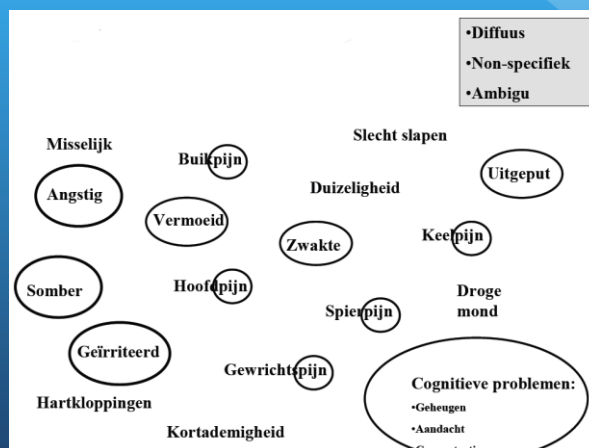
‘Patiënten met somatische klachten die niet vallen binnen de angst-, stemmings- of psychotische stoornissen’

Continuüm

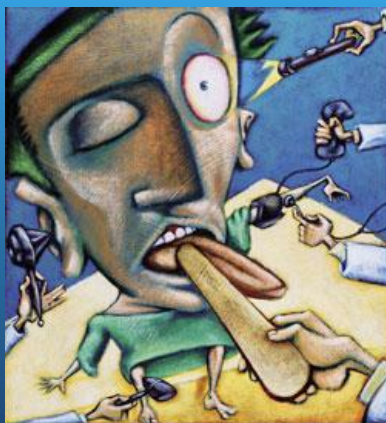

- Ongecompliceerde kortdurende lichamelijke klacht
- SOLK ± uitgesproken somatisatie
- SOLK syndromen
- Somatoforme stoornissen
- Somatisatie stoornis

Symptomen

SOLK in de huisartsen praktijk

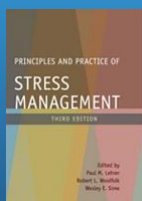
- Een aanzienlijk deel van de patiënten heeft SOLK
- In de richtlijn SOLK is een begin gemaakt met het expliceren van dit probleem
- Het behandelen van patiënten met SOLK vergt veel tijd.

Aanbevelingen richtlijn SOLK

- Een diseasemanagement aanpak op geleide van patientenprofielen wordt aanbevolen
- Bij behandeling van SOLK is een stepped care benadering, geïnniteerd door de huisarts aan te bevelen.
- Cognitieve gedragstherapie dient onderdeel te zijn van het standaard medische handelen bij SOLK.

Psychophysiologic Treatment for Patients With Medically Unexplained Symptoms: A Randomized Controlled Trial

Maria Katsamanis, Psy.D., Paul M. Lehrer, Ph.D., Javier I. Escobar, M.D.,
Michael A. Gara, Ph.D., Anupama Kotay, Ph.D., Regina Liu, Ph.D.

Doel van het onderzoek:

Onderzoeken of er een meerwaarde is van een psychofysiologische behandeling naast de usual care.

Waarom?

- Er is een grote groep SOLK patiënten
- Er is heel veel cognitief onderzoek gedaan
- Er is behoefte aan onderzoek met een solide design.
- Er is weinig onderzoek gedaan naar de meerwaarde van psychofysiologische behandeling bij deze patiëntengroep

Inclusie doelgroep

- Javier Escobar (M.D.) heeft een lijst gemaakt met 42 symptomen die veelvuldig bij deze patiëntengroep voorkomen. De SSI 4,6 = Somatic Symptom Index
- Mannen moesten 4 van deze symptomen hebben
- Vrouwen moesten 6 van deze symptomen hebben
- Er mag geen sprake zijn van een somatisatiestroomis volgens de DSM IV

Design onderzoek

- Beide groepen kregen een cognitieve PCI begeleiding n.l.:
 - De huisarts krijgt een brief met daarin de aanbeveling om een lichamelijk onderzoek te doen en de patiënt regelmatig terug te vragen voor consult.
- Een groep kreeg naast de cognitieve PCI ook de psychofysiologische begeleiding.

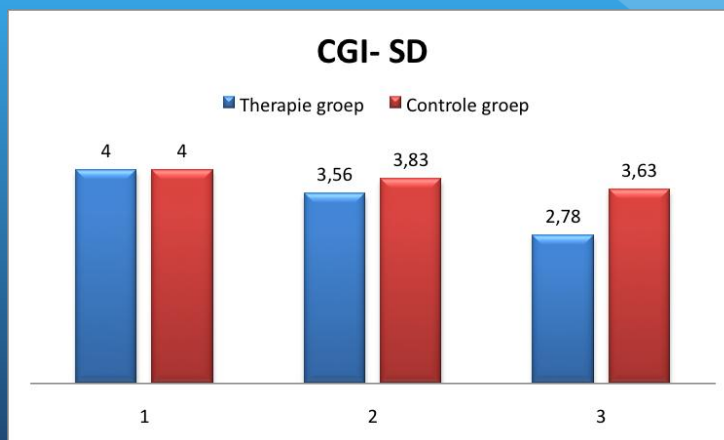
Opzet psychofysiologische interventie

- Het is een gestandaardiseerd en uitgeschreven protocol waarbij aandacht wordt besteed aan de drie grote modaliteiten n.l.
 1. Spierspanning
 2. Ademtraining
 3. Aandachtregulatie
- In dit onderzoek is bij de psycho-fysiologische interventie gebruik gemaakt van biofeedback training.

Metingen

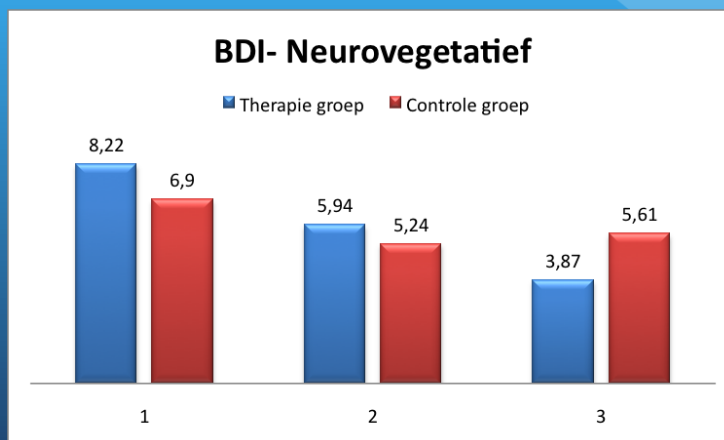
- Drie meetmomenten d.m.v. vragenlijsten n.l. bij screening, na sessie 4 en na de laatste behandeling.
- Twee depressievragenlijsten
- Een voor de somatische symptomen
- Een voor de algemene gezondheid (SF 36)

Resultaten

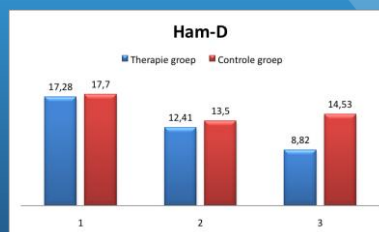
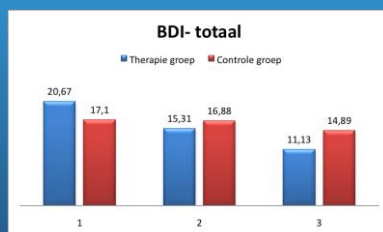
Clinical Global Impression Scale voor somatische symptomen

Resultaten

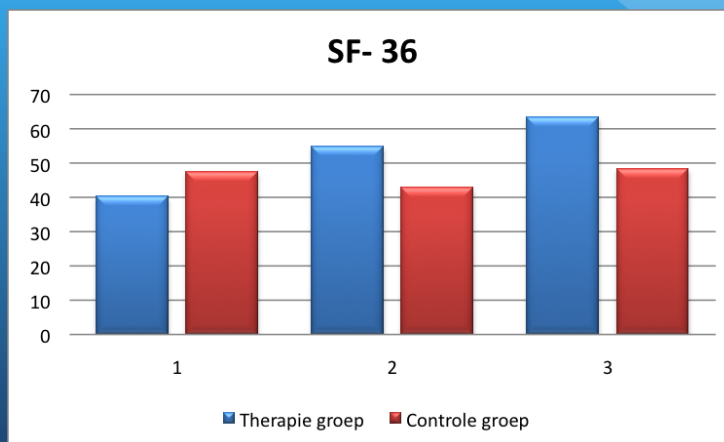
BDI- Neurovegetatief = subschaal neurovegetatieve klachten

Resultaten

BDI = Beck Depression Inventory
Ham-D = Hamilton Depression Scale

Resultaten

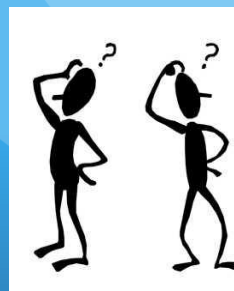

SF-36 = Medical Outcome Study Short Form General Health Survey voor algemene gezondheid.

Resultaat

- Stemming en klachten verbeteren op de klachtenlijsten
- Beide groepen zijn verbeterd maar de groep met psychofysiologische begeleiding heeft een significante verbetering op CGI-SD en de BDI totaal score en BDI neuro-vegetatieve subschaal.

Opmerkelijk!

- Er was weinig uitval van patiënten bij dit onderzoek!
- Door de psychofysiologische begeleiding wordt de relatie tussen emotie en de klacht makkelijker bespreekbaar.

Conclusie

- Er is een duidelijke toegevoegde waarde van de psychofysiologische begeleiding.
- AOT zou goed passen binnen een stepped-care aanpak van de SOLK